

**Prawo zobowiązań -
część ogólna.
System Prawa
Prywatnego. Tom 5**
Wydanie 3.

Spis treści

Przedmowa	V
Wykaz skrótów	XV
Rozdział I. Wprowadzenie do części ogólnej zobowiązań	1
§ 1. Zobowiązanie: pojęcie i konstrukcje	12
I. Charakterystyka ogólna relacji: zobowiązanie i prawo zobowiązań ...	12
II. Podstawowe pojęcia i instytucje prawa zobowiązań	18
III. Mechanizm kreacji zobowiązania przez umowę	28
IV. Wykładnia treści zobowiązań	30
V. Wykładnia prawa zobowiązań	35
§ 2. Funkcje zobowiązań i prawa zobowiązań	38
I. Zobowiązanie jako narzędzie wymiany oraz ochrony majątku i dóbr niematerialnych	38
II. Ewolucja obrotu i jej wpływ na prawo zobowiązań	39
III. Podmiotowa dywersyfikacja obrotu a prawo zobowiązań	47
§ 3. Prawo zobowiązań a system prawa	66
I. Prawo zobowiązań w multicytrycznym systemie prawa	66
II. Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności ..	67
III. Europejskie dążenia do harmonizacji i ujednoczenia prawa prywatnego w skali ponadpaństwowej	69
IV. Wpływ konstytucji na prawo zobowiązań	92
V. Rozwój polskiego prawa zobowiązań	94
§ 4. Kwestie kolizyjne prawa zobowiązań	110
I. Prawo krajowe a prawo obowiązujące na obszarze krajowym („przestrzeń prawna”)	110
II. Przestrzenny zakres prawa zobowiązań (prawo prywatne międzynarodowe, jurysdykcja)	111
III. Czasowy zakres prawa zobowiązań (prawo intertemporalne)	119
Rozdział II. Struktura zobowiązania	129
§ 5. Pojęcie zobowiązania i zarys jego struktury	131
I. Zobowiązanie jako stosunek prawny	131
II. Elementy zobowiązania	136
§ 6. Podmioty zobowiązania	136
I. Wierzyciel i dłużnik	136
II. Pojęcie strony zobowiązania	138
III. Wielostronne stosunki zobowiązaniowe	139
IV. Zobowiązania z udziałem osób trzecich	140
V. Wielopodmiotowe zobowiązania wzajemne	142
VI. Wielość wierzycieli lub dłużników	142
VII. Osoby uczestniczące w wykonaniu zobowiązania	143
VIII. Oznaczenie podmiotów w zobowiązaniu	144
IX. Zobowiązania realne	147
§ 7. Uprawnienia i obowiązki stron	148
I. Pojęcia uprawnienia i obowiązku	148

II. Dług i podstawowe obowiązki dłużnika	156
III. Wierzytelność i podstawowe uprawnienia (roszczenia) wierzyciela . . .	161
IV. Roszczenia wierzyciela o świadczenia uboczne i dodatkowe oraz odpowiadające im obowiązki dłużnika	164
V. Obowiązki dłużnika i roszczenia wierzyciela związane ze spełnieniem świadczenia	166
VI. Wierzycielski obowiązek współdziałania z dłużnikiem	167
VII. Inne obowiązki wierzyciela i roszczenia dłużnika	169
VIII. Uprawnienia kształtujące	170
IX. Uprawnienia do żądania ukształtowania zobowiązania przez sąd	175
X. Problem zarzutów	178
XI. Kompetencje do przenoszenia uprawnień i obowiązków	179
XII. Uprawnienia bezwzględne w stosunkach zobowiązaniowych	180
§ 8. Odpowiedzialność dłużnika	181
I. Dług i odpowiedzialność	181
II. Ograniczenia odpowiedzialności	185
III. Zobowiązanie niepełne	187
§ 9. Złożoność i zmienność treści zobowiązania	189
I. Złożoność struktury zobowiązania	189
II. Zmienność treści zobowiązania	191
Rozdział III. Świadczenie	193
§ 10. Ogólne uwagi o świadczeniu	201
I. Pojęcie świadczenia	201
II. Przedmiot świadczenia	206
III. Cel świadczenia – interes wierzyciela	208
IV. Wola spełnienia świadczenia	211
V. Treść świadczenia oraz postaci świadczenia	213
VI. Świadczenia w zobowiązaniach rezultatu i starannego działania	216
VII. Czynności przygotowawcze, świadczenia główne i świadczenia uboczne	222
VIII. Możliwość spełnienia świadczenia	225
§ 11. Oznaczenie świadczenia	225
I. Uwagi ogólne	225
II. Oznaczenie świadczenia przez strony stosunku zobowiązaniowego lub przez osoby trzecie	228
III. Ustawowe reguły interpretacyjne dotyczące oznaczenia świadczenia . .	232
IV. Oznaczenie świadczenia przez wskazanie kryteriów jego bliższego określenia	233
V. Oznaczenie świadczenia przez sąd	234
§ 12. Niektóre rodzaje świadczeń	234
I. Uwagi ogólne	234
II. Świadczenia jednorazowe, ciągłe, okresowe	234
III. Świadczenia podzielne i niepodzielne	251
IV. Świadczenia oznaczone co do tożsamości i oznaczone co do gatunku . .	254
§ 13. Świadczenia pieniężne	261
I. Uwagi ogólne	261
II. Pieniądz	261
III. Spełnienie świadczenia pieniężnego	271
IV. Zobowiązania pieniężne wyrażone w walucie obcej	282
V. Wartość pieniądza	293
VI. Nominalizm i waloryzacja	294
§ 14. Odsetki	308
I. Uwagi ogólne	308

II. Źródła obowiązku zapłaty odsetek	316
III. Wysokość odsetek	319
IV. Wymagalność odsetek	328
V. Zakaz anatocyzmu	330
VI. Przedawnienie roszczeń o świadczenie odsetek	331
§ 15. Zwrot nakładów i wydatków	334
I. Pojęcie i rodzaje nakładów i wydatków ulegających zwrotowi	334
II. Zaspokojenie roszczeń z tytułu nakładów i wydatków	336
III. Powstanie roszczeń z tytułu nakładów i wydatków oraz ich przedawnienie	337
IV. Trudności związane ze stosowaniem regulacji dotyczącej zwrotu nakładów i wydatków	338
§ 16. Świadczenia w zobowiązaniach przemiennych	340
I. Charakter zobowiązań przemiennych i wybór świadczenia	340
II. Niemożliwość świadczenia w zobowiązaniu przemiennym	343
III. Zbieg roszczeń lub uprawnień a zobowiązania przemiennie	344
IV. Upoważnienie przemiennie	345
Rozdział IV. Wielość dłużników i wierzycieli	347
§ 17. Kształt zobowiązań z udziałem kilku podmiotów	351
I. Uwagi wprowadzające	351
II. Rodzaje solidarności i ich znaczenie gospodarcze	355
III. Źródła solidarności – ujęcie teoretyczne	356
IV. Klasyfikacja i uzasadnienie przepisów statuujących solidarność	360
V. Czynność prawna jako źródło solidarności	365
§ 18. Solidarność dłużników	368
I. Konstrukcja solidarności biernej	368
II. Sytuacja dłużników solidarnych w czasie trwania stosunku prawnego	372
III. Pozycja dłużników solidarnych w sporze z wierzycielem	379
IV. Wygaśnięcie zobowiązań i roszczenia regresowe	388
V. Niektóre przypadki solidarności biernej	402
§ 19. Solidarność niewłaściwa	434
I. Podstawowe przypadki	434
II. Spór o odrębność instytucji	439
III. Sytuacja prawna dłużników	445
§ 20. Solidarność wierzycieli	449
I. Solidarność czynna w praktyce	449
II. Sytuacja stron w czasie trwania stosunku prawnego	452
III. Wygaśnięcie solidarności wierzycieli	454
IV. Roszczenia regresowe	456
§ 21. Zobowiązania podzielne i niepodzielne	457
I. Zagadnienia ogólne	457
II. Zobowiązania podzielne	459
III. Zobowiązania ze świadczeniem niepodzielnym	461
Rozdział V. Umowy	465
§ 22. Pojęcie umowy w prawie polskim, funkcje umów. Źródła prawa regulującego umowy	472
I. Pojęcie umowy w prawie polskim, funkcje umów	472
II. Źródła prawa regulującego umowy	482
§ 23. Modernizacja i europeizacja polskiego prawa umów. Unifikacja europejskiego prawa umów. Zasady Europejskiego Prawa Umów (PECL)	488
I. Modernizacja i europeizacja polskiego prawa umów	488

II. Problemy europeizacji polskiego prawa umów	490
§ 24. Unifikacja europejskiego prawa umów. Zasady Europejskiego Prawa Umów (PECL)	492
I. Uwagi wstępne	492
II. Kierunki rozwoju europejskiego prawa umów	492
III. Funkcje i cele ujednoliconego prawa kontraktów (PECL)	495
IV. Mechanizm zastosowania PECL	497
V. Dopuszczalność zastosowania PECL w świetle uregulowań prawa polskiego	498
VI. Funkcje i cele europejskiego prawa sprzedaży (CESL)	499
VII. Mechanizm zastosowania CESL	500
§ 25. Klasyfikacje umów	500
I. Uwagi wstępne	500
II. Umowy nazwane i nienazwane	500
III. Umowy zobowiązujące i rozporządzające	504
IV. Umowy jednostronnie lub dwustronnie zobowiązujące. Umowy wzajemne	506
V. Umowy konsensualne i realne	507
VI. Umowy odpłatne i nieodpłatne	508
VII. Umowy przysparzające	509
VIII. Umowy kauzalne i abstrakcyjne	510
IX. Umowy losowe	511
X. Umowy swobodnie negocjowane i umowy adhezyjne	512
XI. Umowy o zobowiązanie rezultatu i umowy o zobowiązanie należytej staranności	512
XII. Umowy konsumenckie	516
§ 26. Swoboda umów	520
I. Ogólne wiadomości o swobodzie umów zobowiązaniowych	520
II. Teoretyczna konstrukcja swobody umów	536
III. Swoboda umów jako zasada prawa cywilnego	551
IV. Faktyczne ograniczenia swobody umów i prawna reakcja na nie	554
V. Problem istnienia swobody jednostronnych czynności zobowiązujących	557
Rozdział VI. Treść umowy	561
§ 27. Pojęcie treści umowy zobowiązaniowej	564
§ 28. Minimalna (konieczna) treść umowy zobowiązaniowej	566
§ 29. Zakres swobody kształtowania treści umowy	570
I. Wprowadzenie	570
II. Kształtowanie stosunku zobowiązaniowego jako przedmiot kompetencji stron	570
III. Granice swobody umów	576
IV. Skutki dokonania czynności prawnej poza zakresem kompetencji	617
§ 30. Treść umowy a kwalifikacja prawna zobowiązania	618
§ 31. Niemożliwość świadczenia	620
I. Pojęcie niemożliwości pierwotnej świadczenia	620
II. Odpowiedzialność odszkodowawcza w razie niemożliwości świadczenia	626
§ 32. Wyzysk	629
I. Istota wyzysku i zakres zastosowania art. 388 KC	629
II. Przesłanki wyzysku	636
III. Skutki wyzysku	639
§ 33. Umowy związane (związki umów)	642
I. Wprowadzenie	642

II. Jedność lub wielość umów	642
III. Pojęcie związku umów	643
IV. Rodzaje związków umów	645
V. Źródła i rodzaje powiązań pomiędzy umowami	646
Rozdział VII. Wzorce umów	649
§ 34. Ogólna charakterystyka wzorców umownych	661
I. Zjawisko wzorców umów	661
II. Geneza wzorców umów i ich rola w obrocie	669
III. Mechanizm korzystania z wzorców	672
IV. Wzorec umowy a umowa adhezyjna – wzmianka	673
V. Podstawowe zagadnienia teoretyczne	674
VI. Wzorce umów a system prawa	680
§ 35. Rozwój wzorców umów w Polsce	702
I. Etapy rozwoju – wprowadzenie	702
II. Wzorce w Kodeksie zobowiązań	702
III. Wzorce w Kodeksie cywilnym w latach 1965–1990	704
IV. Wzorce w Kodeksie cywilnym w latach 1990–2000	707
V. Wzorce w Kodeksie cywilnym od 2000 r.	711
§ 36. Regulacja prawna wzorców umów w Kodeksie cywilnym	713
I. Zakres podmiotowy regulacji	713
II. Reżimy prawne wzorców	718
§ 37. Uniwersalny reżim prawny wzorców umów	721
I. Legitymacja do tworzenia wzorców umownych	721
II. Charakter prawny wzorców oraz mechanizm związania wzorcem adherenta	723
III. Przesłanki związania wzorcem umowy	730
IV. Wymagania co do treści i formy wzorca	749
V. Wykładnia wzorców	757
VI. Pierwszeństwo umowy	761
VII. Odpowiedzialność za nieprawidłowe posługiwanie się wzorcami	764
§ 38. Wzorce w obrocie dwustronnie profesjonalnym	767
I. Odesłanie	767
II. Zbieg wzorców w obrocie między profesjonalistami	768
§ 39. Reżim prawny wzorców w obrocie konsumenckim	779
I. Prawo unijne	779
II. Wzorce konsumenckie w Kodeksie cywilnym – odesłanie	795
III. Przesłanki związania wzorcem konsumenta	795
IV. Wymagania co do treści i formy wzorców umów – wzmianka	797
V. Wykładnia wzorców	798
VI. Kontrola wzorców	801
§ 40. Sądowa kontrola wzorców w obrocie konsumenckim	844
I. Kontrola incydentalna	844
II. Kontrola abstrakcyjna	849
§ 41. Reżim prawny wzorców umów w innych regulacjach prawnych – wzmianka	877
Rozdział VIII. Zobowiązania powstające podczas zawierania umów	881
§ 42. Uwagi wstępne	886
§ 43. Odpowiedzialność przedkontraktowa	892
I. Uwagi ogólne	892
II. Norma wynikająca z art. 72 § 2 KC	895
III. Obowiązek zachowania poufności	910
IV. Pozostałe przypadki odpowiedzialności przedkontraktowej	918

§ 44. Umowa przedwstępna	921
I. Pojęcie umowy przedwstępnej	921
II. Wykonanie zobowiązania z umowy przedwstępnej	943
III. Skutki niewykonania zobowiązania z umowy przedwstępnej	956
IV. Zagadnienia szczególne	984
§ 45. Pozostałe umowy zawierane w procesie przygotowania umów	994
I. Umowa o negocjacje	994
II. Umowa opcji	999
III. Umowa ramowa	1005
§ 46. Obowiązek zawierania umów wynikający ze szczególnych źródeł	1008
I. Obowiązek zawarcia umowy w przypadku aukcji lub przetargu	1008
II. Obowiązek zawarcia umowy wynikający wprost z ustawy	1013
Rozdział IX. Umowy odnoszące się do osób trzecich	1019
§ 47. Wprowadzenie do problematyki umów z art. 391–393 KC	1025
I. Cechy wspólne i różnice między umowami z art. 391–393 KC	1025
II. Względny charakter zobowiązania a umowy uregulowane w art. 391–393 KC	1026
III. Samodzielny i niesamodzielny charakter umów z art. 391–393 KC	1027
IV. Umowy z art. 391–393 KC a umowy kompleksowe (pakiety umów, umowy związane)	1029
V. Regulacja umów z art. 391–393 KC a systematyka KC	1030
§ 48. Umowa o świadczenie przez osobę trzecią (art. 391 KC)	1032
I. Geneza	1032
II. Konstrukcja. Modele	1038
III. Umowa o świadczenie przez osobę trzecią w ujęciu kodeksowym	1064
IV. Zastosowanie konstrukcji umowy z art. 391 KC w praktyce orzeczniczej i gospodarczej; funkcje. Instytucje pokrewne	1094
V. Podsumowanie	1105
§ 49. Umowa o zwolnienie dłużnika przez osobę trzecią z obowiązku świadczenia (art. 392 KC)	1107
I. Uwagi wstępne	1107
II. Istota i przedmiot umowy o zwolnienie dłużnika przez osobę trzecią z obowiązku świadczenia	1109
III. Treść i charakter prawny umowy o zwolnienie dłużnika przez osobę trzecią z obowiązku świadczenia	1112
IV. Skutki prawne zawarcia umowy o zwolnienie dłużnika przez osobę trzecią z obowiązku świadczenia	1116
V. Odróżnienie umowy o zwolnienie dłużnika przez osobę trzecią z obowiązku świadczenia od innych instytucji prawnych	1122
VI. Zastosowanie w praktyce umowy o zwolnienie dłużnika przez osobę trzecią z obowiązku świadczenia	1124
VII. Powstanie zobowiązania z art. 392 KC w związku z niedojsściem do skutku umowy o zwalnianie przejęcie długu (art. 519 KC)	1127
§ 50. Umowa na rzecz osoby trzeciej	1129
I. Historia i uwagi prawnoporównawcze	1129
II. Ogólna charakterystyka instytucji	1134
III. Zastrzeżenie dokonane pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu	1138
IV. Umowy na rzecz osoby trzeciej <i>mortis causa</i>	1141
V. Zastrzeżenie świadczenia na rzecz osoby trzeciej	1146
VI. Osoba trzecia (beneficjent)	1159
VII. Odwołanie lub zmiana zastrzeżenia	1164
VIII. Forma umowy	1168

IX. Oświadczenie osoby trzeciej o woli skorzystania z zastrzeżenia (art. 393 § 2 KC)	1170
X. Odrzucenie korzyści przez osobę trzecią	1172
XI. Ochrona wierzycieli przed czynnościami fraudacyjnymi dłużnika w ramach umowy na rzecz osoby trzeciej (art. 59 i 527–534 w zw. z art. 393 KC)	1173
XII. Stosunki kauzalne pomiędzy stronami umowy i osobą trzecią – skutki wadliwości któregośkolwiek z nich na powstanie i realizację roszczeń z tytułu nienależnego świadczenia	1177
XIII. Zarzuty we wzajemnych stosunkach pomiędzy stronami umowy a osobą trzecią	1179
XIV. Odróżnienie od instytucji podobnych	1184
XV. Roszczenia na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez przyrzekającego	1188
XVI. Zastosowanie i funkcje w obrocie	1190
XVII. Uwagi proceduralne	1194
Rozdział X. Dodatkowe zastrzeżenia umowne	1197
§ 51. Uwagi ogólne o dodatkowych zastrzeżeniach umownych	1203
I. Pojęcie	1203
II. Funkcje	1204
III. Kwalifikacja prawna	1205
IV. Konkluzja	1206
§ 52. Zadatek	1207
I. Pojęcie zadatku	1207
II. Funkcje zadatku	1207
III. Znaczenie art. 394 KC	1208
IV. Zastrzeżenie zadatku	1212
V. Skutki zastrzeżenia zadatku	1224
VI. Realizacja uprawnień z tytułu zadatku	1234
VII. Zadatek a inne instytucje prawne	1237
§ 53. Umowne prawo odstąpienia od umowy	1243
I. Uwagi wstępne	1243
II. Charakter prawny umownego prawa odstąpienia	1245
III. Elementy obligatoryjne i fakultatywne umownego prawa odstąpienia	1248
IV. Zakres zastosowania umownego prawa odstąpienia	1252
V. Umowne a ustawowe prawo odstąpienia – problem relacji	1256
VI. Wykonanie umownego prawa odstąpienia	1259
VII. Skutki wykonania prawa odstąpienia od umowy	1262
§ 54. Odstępne	1271
I. Istota odstępnego	1271
II. Spełnienie świadczenia obejmującego odstępne	1276
III. Odstępne a zadatek	1278
§ 55. Kara umowna	1279
I. Uwagi wstępne	1279
II. Kara umowna o umowne zryczałtowane odszkodowanie (koncepcja jednolitej kary umownej)	1283
III. Funkcje kary umownej	1284
IV. Konstrukcja kary umownej	1287
V. Analiza wybranych kar umownych	1293
VI. Akcesoryjność kary umownej	1303
VII. Przesłanki powstania obowiązku świadczenia kary umownej	1305
VIII. Kara umowna a roszczenie o naprawienie dalszej szkody. Rodzaje kar umownych	1309

Spis treści

IX. Kara umowna a roszczenie o wykonanie zobowiązania	1313
X. Miarkowanie kary umownej	1315
XI. Przedawnienie roszczenia o karę umowną	1329
XII. Kara umowna a kara ustawowa	1330
Indeks rzeczowy	1333

[Przejdź do księgarni →](#)